

Samenvatting

Via 21minuten.nl heeft de Nederlandse bevolking zich in 2006 voor de tweede keer kunnen uitspreken over sociaal-economische vraagstukken die belangrijk zijn voor de toekomst van Nederland. Tussen 20 september en 31 oktober hebben meer dan 170.000 respondenten de vragenlijst ingevuld.

Uit de 2006-editie van 21minuten.nl komt een aantal opmerkelijke thema's naar voren. Allereerst is de Nederlandse bevolking nog niet gerustgesteld door het recente economische herstel en wil daarom verder hervormen. Daarnaast is er een nog sterkere wens dan in 2005 om te komen tot een solidaire, op kwaliteit van bestaan gerichte samenleving. Er is breed draagvlak voor maatregelen die welvaarts-groei stimuleren en de gewenste inrichting van de samenleving helpen bereiken. Het vertrouwen in overheid, regering en politieke partijen is nog steeds erg laag. Aan de vooravond van de Tweede Kamerverkiezingen is men nog opmerkelijk onzeker over de stemkeuze.

Men is de afgelopen anderhalf jaar minder gelukkig geworden met Nederland (48%) en ondanks het recente economische herstel willen het overgrote deel van Nederland (69%) doorpakken om welvaarts-groei in de toekomst zeker te stellen. Er bestaat brede steun voor verdere economische hervormingen. Ook kiest Nederland bij beleidskeuzes nadrukkelijker voor economische groei dan anderhalf jaar geleden, zo lang dit de druk op het milieu niet verhoogt. Nederlanders verwachten dat de economische positie van ons land bij huidig beleid eerder zal verslechteren dan verbeteren en maken zich zorgen over toekomstige welvaarts-groei (67%). De Nederlandse bevolking ziet voordelen in verdere globalisering en een sterk Europa, maar is nog steeds terughoudend over een verdere eenwording van Europa.

Om het huidige welvaarts-niveau te handhaven, is Nederland bereid concrete keuzes te maken. Ten eerste kiest de bevolking voor het verhogen van de arbeidsparticipatie, vooral door flexibilisering van werktijden en uitbreiding van de mogelijkheden om thuis te werken. Verdere flexibilisering van de arbeidsmarkt krijgt steun als werkgevers zich meer inspannen voor om- of bijscholing van medewerkers (54%) of helpen bij het zoeken naar een nieuwe baan (58%). Goedkope kinderopvang kan slechts beperkt bij-

dragen aan het verhogen van de participatie. Nederlanders zien investeren in onderwijs en prestatiebeloning als belangrijkste middelen om de arbeidsproductiviteit te verhogen. 66% van de werkenden geeft aan extra opleidingen te willen volgen en 72% geeft aan loon naar prestatie te willen accepteren, of heeft dit al. De interesse in ondernemerschap is licht gestegen naar 31%.

Respondenten vinden de inrichting van de samenleving en de sociale zekerheid zeker zo belangrijk als de economie. De overgrote meerderheid (meer dan 90%) wil een samenleving die veel meer dan nu gericht is op solidariteit, kwaliteit van bestaan en bescheidenheid. Dit beeld is sterker geworden in de afgelopen anderhalf jaar. De bevolking wil graag extra investeren in gezondheidszorg, ouderen- en gehandicaptenzorg en sociale zekerheid. Een meerderheid (78%) vindt dat de gezondheidszorg beter en vooral ook efficiënter kan, zonder dat daarbij het huidige aanbod en de huidige kwaliteit in gevaar komen. Ook kiest de bevolking nadrukkelijk voor behoud van de sociale zekerheid. Daarbij geniet een solidaire en tegelijkertijd streng stelsel de voorkeur. Om de AOW betaalbaar te houden kiezen Nederlanders bij voorkeur voor meer werken nu (80%), in plaats van voor een latere AOW-gerechtigde leeftijd of voor een lagere AOW-uitkering. Een meerderheid van de Nederlanders verwacht (82%) en ondersteunt (60%) een beperking van de hypotheekrenteaftrek (voor nog af te sluiten hypotheek) in of na de komende kabinetsperiode.

Het vertrouwen in het beleid van de regering en de uitvoering door de overheid is nog steeds zeer laag (respectievelijk 25% en 15%), maar is iets gestegen ten opzichte van vorig jaar. Ook over de politieke partijen is de bevolking kritisch; zij genieten weinig vertrouwen en slagen er in de ogen van kiezers onvoldoende in zich inhoudelijk te onderscheiden (25%). Dit leidt er toe dat een groot deel (45%) van de Nederlanders kort voor de verkiezingen nog onzeker is over zijn stemkeuze. Men zoekt naar leiderschap om de gewenste samenleving te realiseren. Het bedrijfsleven krijgt een aanzienlijke rol toegedicht bij het versterken van Nederland (55%); wel wordt er van het bedrijfsleven verwacht dat het zich veel sterker dan nu inzet bij het oplossen van de maatschappelijke problemen.